

Transnacionālās organizētās noziedzīgās grupas starptautisko kriminālo tīkla struktūru kontekstā

Dr. iur. Andrejs Vilks

*Rīgas Stradiņa universitāte, Juridiskā fakultāte,
Tiesību zinātņu katedra, Latvija
andrejs.vilks@rsu.lv*

Kopsavilkums

Mūsdienu sabiedrības izteikto globalizācijas procesu ietekmē ir vērojama ne tikai strauja moderno tehnoloģiju attīstība, komunikatīvo sistēmu sfēru paplašināšanās, informācijas kā kapitāla lomas pieaugums, brīva un masveidīga cilvēku pārvietošanās pāri robežām un kontinentiem, bet arī sociāli nelabvēlīgo parādību eskalācija: pieaug terorisma akti un to draudi, ierastas kļūst hibrīdkara elementu izpausmes, nostiprinās transnacionālās organizētās noziedzīgās grupas, kuras veido un efektīvi izmanto starptautiskās kriminālā tīkla struktūras.

Atslēgvārdi: globalizācija, kriminoloģiskā izziņa, starptautiskā noziedzība, starptautiskie kriminālie tīkli, transnacionālās organizētās grupas.

Eiropas Padomes Komisija 2014. oktobrī publicēja ziņojumu par transnacionālo organizēto noziedzību (*White Paper on Transnational Organised Crime*) [1]. Ziņojumā ("Baltajā grāmatā") tika atzīts, ka pašlaik transnacionālo organizēto noziedzīgo grupu darbības jomu paplašināšanos nosaka trīs būtiskākie faktori. Pirmais no tiem ir nelikumīgo preču un cilvēku tirdzniecības mobilitāte. Agrāk nelikumīgie darījumi bija saistīti galvenokārt ar nekustamo īpašumu (lauksaimnieciskiem produktiem, valsts sektora būvniecības līgumiem u. c.), bet pēdējos gados organizētās noziedzīgās grupas ir vairāk pievērsušās kustamā īpašuma pārvietošanai un atbilstīgiem darījumiem – ieroču, narkotisko vielu, zagta autotransporta, metālu, akcīzes preču, preču ar viltotām preču zīmēm tirdzniecībai un indīgu atkritumu uzglabāšanai. Aizvien lielāku vietu organizēto transnacionālo kriminālo grupējumu darbībā ieņem cilvēku tirdzniecība un nelegālās migrācijas kanālu izveide un to darbības nodrošināšana. 2014. gada novembrī *Walk Free* publicētajā ziņojumā [2] atzīts, ka pasaulē patlaban ir 36 miljoni vergu (cilvēku

tirdzniecības upuru), kas ir 0,5% zemes iedzīvotāju. Pēdējā gada laikā cilvēku tirdzniecības upuru skaits ir pieaudzis par piektdaļu vai 20%. Nav šaubu, ka 2015. gadā vergu un cilvēku tirdzniecības upuru skaits būs pieaudzis ne mazāk strauji, ņemot vērā nelegālo migrantu neizsīkstošās plūsmas no Ziemeļāfrikas uz Eiropu.

Otrais faktors ir institucionālie un politiskie notikumi pasaulē. Tas sevī ietver valstu tradicionālo robežu atcelšanu un bezvīzu režīma ieviešanu. Izteikts piemērs ir Eiropas Savienības un Šengenas līguma valstis. Mūsdienās praktiski nav iespējams noteikt cilvēka pārvietošanās maršrutus Eiropas Savienībā, preču, kapitāla un pakalpojumu tīklus. Šīs mūsdienu sabiedrības priekšrocības efektīvi izmanto organizētās transnacionālās kriminālās struktūras. Sabiedrība ir atgriezusies 19. gadsimta nogales apstākļos, jo vēl 1893. gadā tiesību zinātnieks Francis fon Lists atzina, ka “mēs dzīvojam laikmetā, kad profesionāls zaglis vai krāpnieks jūtas kā mājās gan Parīzē, gan Vīnē vai Londonā, kad viltota nauda tiek drukāta Francijā vai Anglijā un pēc tam tiek pārvesta uz Vāciju, kad noziedznieku grupas ilgu laiku darbojas vairākās valstīs vienlaikus”.

Trešais faktors ir moderno tehnoloģiju attīstība, kas tika atzīta par nozīmīgāko apstākli minētajā kontekstā. Pašreiz ir iespējama zibensātra komunikācija ar jebkuru sociālu struktūru jebkurā vietā uz zemes, veicot darījumus, nodrošinot finansiālo resursu cirkulāciju, legalizējot noziedzīgi iegūtos finanšu līdzekļus. Jaunās modernās tehnoloģijas aizvien plašāk tiek izmantotas arī narkobiznesā. Aizvien biežāk narkotisko vielu realizācijā tiek izmantots internets. Tīmeklī ir pieejama ne tikai informācija, kā var izgatavot psihoaktīvās vielas, to ietekme, cenas, bet arī adreses, kur šīs jau lietošanai gatavās vielas iegādāties mazumā vai vairumā.

Viena no uzskatāmākajām interneta izmantošanas iespējām narkotiku realizācijā ir saistīta ar vietni *Silk Road* (“Zīda ceļš”), kuru tiešsaistes režīmā sāka izmantot 2011. gada februārī. Apkopotā informācija liecināja, ka, izmantojot interneta vietni, ir pārdots viens kilograms heroīna, pieci kilogrami kokaīna, puskilograms metamfetamīna un 10 grami LSD. Kopējais ienākums no narkotisko vielu tirdzniecības bija 1,2 miljardi ASV dolāru. Nākotnē narkotisko vielu ieguvē varētu tikt izmantoti 3D printeri [3]. Tad pietiekami apgrūtināto un riskanto narkotisko vielu iegādi pie dīleriem varēs aizstāt psihoaktīvās vielas ieguve mājās – atpūtas telpās, virtuvē vai guļamistabā.

2013. gadā Austrālijas valdības speciālajā ziņojumā tika minēts, ka transnacionālo organizēto kriminālo grupējumu ienākumi gada laikā ir tikpat lieli kā dažu lielā divdesmitnieka valstu ekonomiskie apjomi [4]. Pēc Austrālijas kriminologu slēdziena kriminālo grupējumu ienākumi ir saistīti ar pasaules finansiālo krīzi, jo tie šajā procesā ātri saskatīja jaunas iespējas gūt peļņu. Pēc *The Jakarta Globe* atzinuma noziedzīgie grupējumi gada laikā nopelna vairāk nekā 870 miljardus ASV dolāru, kas ir vairāk nekā Indonēzijas iekšzemes kopprodukts. Iespējams, ka grūti būtu apzināt transnacionālo kriminālo grupējumu peļņu, kura ir gūta, piemēram, desmitgades laikā. Narkotisko vielu ražotājiem nākotnē būs nepieciešams jaunās paaudzes 3D (vai pat 4D) printeris, jauna programmatūra un speciāli kārtidži. Jauno narkotisko vielu ieguve varētu līdzināties kafijas tases pagatavošanai kafijas automātā.

Andrejs Vilks. Transnacionālās organizētās noziedzīgās grupas starptautisko kriminālo tīkla struktūru kontekstā

2013. gada novembrī Eiropola publicētajā ziņojumā par stāvokli organizētās noziedzības jomā tiek atzīts, ka ir identificētas aptuveni 3600 organizēto noziedzīgo grupu, kas aktīvi darbojas Eiropas Savienībā [5]. Eiropols pēc ES Smago un organizēto noziedzības draudu novērtējuma (SOCTA) konstatē, ka aktīvākā organizēto noziedzīgo grupu darbības joma ir starptautiskā narkotiku tirdzniecība, kas ir saistīta ar pašreizējo ekonomisko krīzi un interneta pakalpojumu straujo attīstību. Šie jaunie procesi transformē organizētās noziedzības tradicionālo vērtējumu, reducējot to uz unificētu modeli, kas ir balstīts nevis uz grupu etnisko vai nacionālo sastāvu, reģionālo piederību, bet gan uz tīkla struktūru izveidi. Tās spēj efektīvi darboties transnacionālajā vidē, sadarbojoties ar vairākiem partneriem vienlaikus dažādās kriminālo aktivitāšu jomās un dažādās valstīs un kontinentos. Organizēto transnacionālo kriminālo grupējumu tradicionālā piramidveida struktūra ir pārveidojusies par tīklveida modeli ar mainīgiem partneriem un dažādu to dislokāciju. Šāda pieeja ļauj koncentrēties uz maksimālu peļņu un samazināt risku.

Kriminālie grupējumi no visas pasaules aizvien vairāk koncentrējas Eiropā, lai īstenotu savu darbību nelegālajā un legālajā jomā. Eiropas valstīs tiek ievestas narkotikas no to kultivēšanas reģioniem (piemēram, kokaīns no Dienvidamerikas, opijs un heroīns no Afganistānas), veikta organizēta nelegālā migrācija un cilvēku tirdzniecība un arī legalizēti noziedzīgā ceļā gūtie līdzekļi. Tiek atzīts, ka kriminālo struktūru pārstāvji iepērk nekustamos īpašumus, kuru vērtība pašreiz ir samazinājusies, iegādājas restorānus, veikalus u. c. Noziedzīgie līdzekļi tiek ieguldīti arī spēļu biznesā, apdrošināšanā, kur kontroles sistēmas nav tik stingras kā finanšu iestādēs un kredītiestādēs. Krievijas kriminālo struktūru pārstāvji līdzekļus iegulda ne tikai nekustamajā īpašumā, bet arī autouzņēmumos, privātajās apsardzes struktūrās un seksuālo pakalpojumu iestādēs Somijā [6].

Kriminālo grupējumu pārstāvji no Ķīnas īpaši aktīvi ir Francijā, kur līdzekļus iegulda nekustamajos īpašumos, vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības uzņēmumos. Itālijas mafijas pārstāvjus piesaista Vācija, kur līdzekļi tiek ieguldīti apģērbu veikalu iegādē, celtniecības firmās un restorānu biznesā.

Pēc speciālistu atzinumiem Itālijas mafija kopā ar Krievijas, Ķīnas un Gruzijas kriminālajiem sindikātiem tikai ar kontrabandu vien pelna vairāk nekā 19 miljardus eiro gadā.

Latvijā 2014. gada 3. jūnijā Ministru kabinetā tika apstiprināts Organizētās noziedzības novēršanas un apkarošanas plāns 2014.–2016. gadam [7]. Tajā ietverti uzdevumi un pasākumi, kuru mērķis ir padarīt efektīvāku ar organizēto noziedzību saistīto noziedzīgo nodarījumu novēršanu un apkarošanu un radīt pilnvērtīgus apstākļus tiesību aizsardzības iestāžu cīņai ar organizēto noziedzību. Plāna informatīvajā daļā tiek uzsvērts, ka “organizētās noziedzības darbības īstenošanu būtiski sekmē dažādu veidu resursu (finanšu, materiāltechnisko, informācijas, cilvēku u. c.) pieejamība un tiesību aizsardzības iestāžu darba specifikas pārzināšana (piemēram, atsevišķu grupu dalībnieki izmanto arī bijušo tiesību aizsardzības iestāžu darbinieku atbalstu (taktiku un metodiku), lai izvairītos no atbildības un neitralizētu policijas veiktos operatīvos pasākumus), kā arī mijiedarbība ar citām organizētām grupām atsevišķu noziedzīgās darbības jautājumu risināšanā uz vienlīdzības principa un savstarpēji izdevīga ekonomiskā pamata”.

Andrejs Vilks. Transnacionālās organizētās noziedzīgās grupas starptautisko kriminālo tīkla struktūru kontekstā

2013. gadā Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Organizēto noziegumu apkarošanas pārvalde pārtrauca 48 noziedzīgu grupu darbību [7]. Šie pārvaldes gūtie rezultāti ir salīdzinoši augstāki nekā 2012. gada rādītāji (sk. 1. tab.).

1. tabula. Valsts policijas pārtrauktā organizēto noziedzīgu grupu darbība 2012.–2013. gadā (absolūtajos rādītājos)

Organizēto noziedzīgu grupu pārtrauktā darbība	2012	2013
Narkotisko un psihotropo vielu nelegālā aprīte	32	31
Cilvēku tirdzniecība, personu nosūtīšana seksuālai izmantošanai, sutenerisms	6	11
Šaujamo ieroču nelegālā aprīte	2	–
Zādzības	–	2
Akcīzes preču nelegālā aprīte:	2	2
– naftas produktu nelegālā aprīte	1	–
– cigarešu nelegālā aprīte	1	2
Izspiešanas	1	2
Kopā	43	48

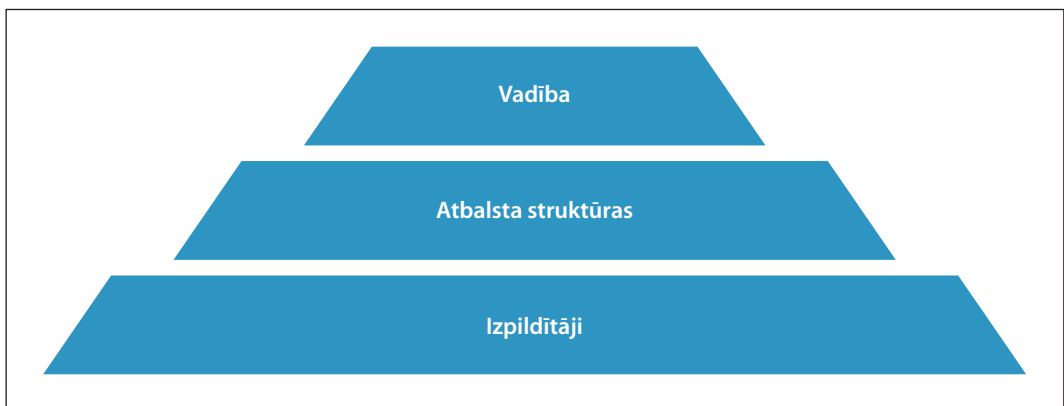
Jāatzīst, ka transnacionālo kriminālo struktūru darbība Latvijā ir pietiekami aktīva un universāla. Tikai 2015. gada pirmajā pusgadā Valsts policija ir pārtraukusi vairāk nekā 25 organizēto kriminālo grupējumu darbību [8]. Šo grupējumu specializācija ir saistīta ar narkotisko vielu nelegālu transportēšanu un realizāciju, akcīzes preču kontrabandu, krāpšanu un parādu izspiešanu. Kriminālpolicija atzīst, ka šo grupu darbība ir daudzprofila un ir īpaši aktīva vietās, kur var gūt lielākus ienākumus. Pēdējā laikā intensīva kļuvusi organizēto grupu darbība, nelegāli pārvietojot pāri robežai migrantus, un šajās darbībās tiek iesaistīti arī valsts pierobežas iedzīvotāji. Grupu līderiem un dalībniekiem ir izveidoti kontakti ar kriminālajām autoritātēm, kuras no bijušajām padomju republikām ir pārcēlušās uz dzīvi Eiropas valstīs, tādējādi izveidojot plašas un nopietnas transnacionālas struktūras.

Organizētajām kriminālajām struktūrām ir raksturīgi pielāgoties mainīgajiem sociālajiem, ekonomiskajiem, politiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem. Vēl vairāk – tās ir centušās maksimāli izmantot transformācijas posmus un sabiedrības krīzes periodus atbilstīgu struktūru interesēs. Nacionālajiem veidojumiem integrējoties starptautiskās politiskās, ekonomiskās un finansiālās struktūrās, attīstoties daudzveidīgiem sakariem, kriminālie formējumi ieguva transnacionālu raksturu. Vienlaikus nostiprinājās šo formējumu saikne ar vietējām reģionālajām administratīvajām un ekonomiski finansiālajām struktūrām.

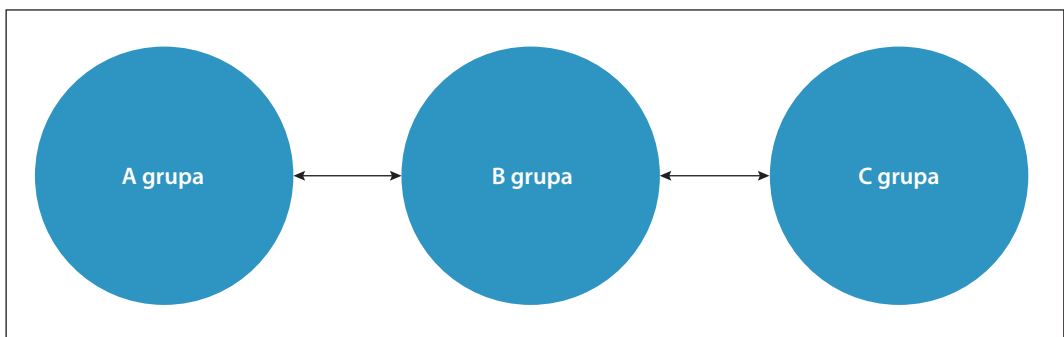
Noziedzīgie tīkli kriminoloģiskajā izziņā tiek definēti kā kopas dalībnieki, kas ir savienoti ar saitēm, kas ir veidotas dažnedažādā veidā vai arī virzītas uz citu struktūru vai dalībnieku atbalstu [9].

Atbilstīgi globālajiem ekonomiskajiem, sociālajiem un tehnoloģiskajiem procesiem modificējas arī organizēto kriminālo formējumu veidojumi un moduļi. ASV tīkla struktūru pētnieki *J. Arquilla, D. Ronfeldt* un *M. Zanini* ir atzinuši [10], ka sabiedrībā funkcionē četras visplašāk izplatītās tīklu struktūras:

- 1) hierarhiskās struktūras, kurās ir valdošais vertikālās vadības princips (sk. 1. att.);
- 2) lineārās jeb ķēdes tīkla struktūras, kurās informācija un pārvaldes uzdevumi tiek novadīti caur atsevišķiem ķēdes elementiem (sk. 2. att.);
- 3) assveida tīkla struktūras, kurās sistēmas elementi ir saistīti ar centrālo posmu, kurš dažos gadījumos var būt lielākas sistēmas elements. Šādā modeli var būt ietvertas atsevišķu struktūru specializācijas, teritoriālā “apkalpošana” vai kontrole (sk. 3. att.);
- 4) multisistēmiskās (hibrīdās, daudzpakāpju) tīkla struktūras. Tās var būt dislocētas dažādos reģionos (kontinentos) ar noteiktu specializāciju vai darboties universāli.

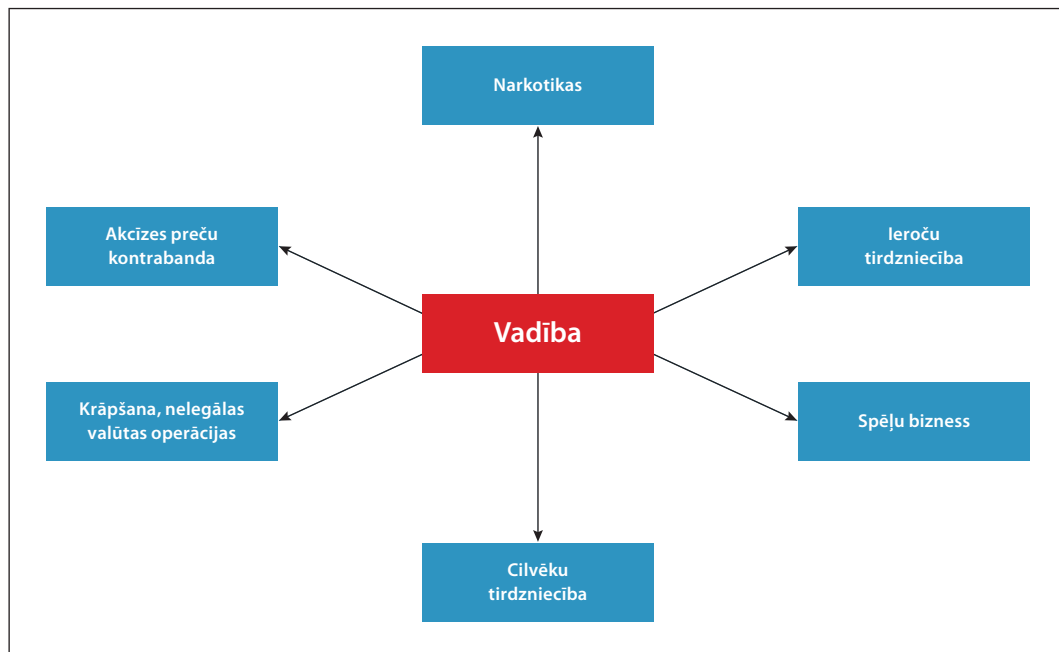

1. attēls. Hierarhiskā tīklu struktūra

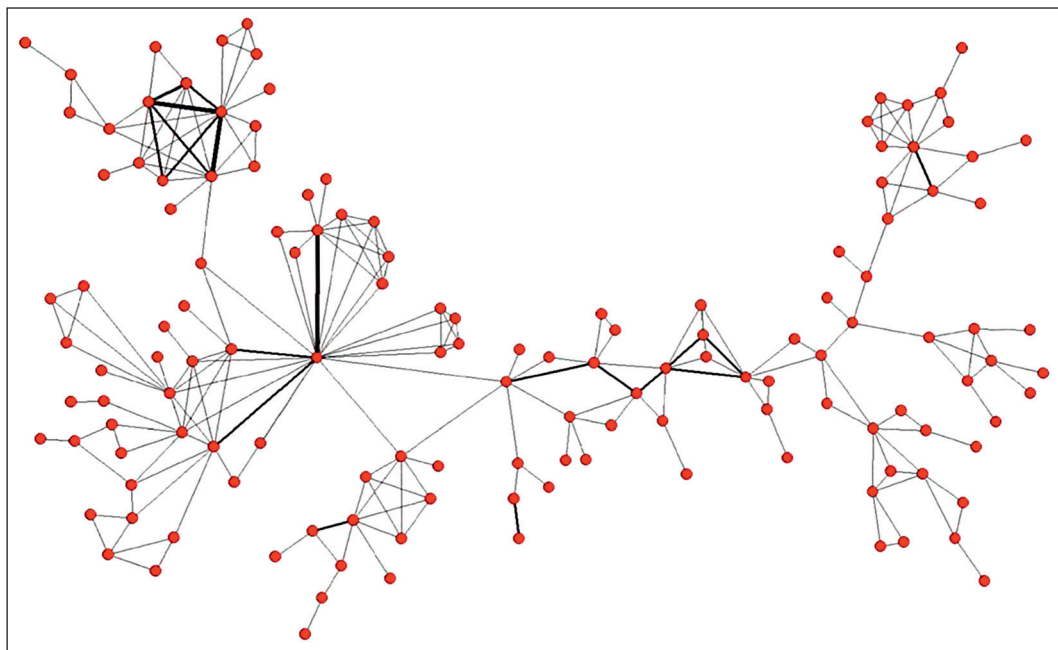

2. attēls. Lineārās jeb ķēdes tīkla struktūras

Andrejs Vilks. Transnacionālās organizētās noziedzīgās grupas starptautisko kriminālo tīkla struktūru kontekstā

3. attēls. Assveida tīkla struktūras

4. attēls. Multisistēmiskās (hibrīdās, daudzpakāpju) tīkla struktūras

Andrejs Vilks. Transnacionālās organizētās noziedzīgās grupas starptautisko kriminālo tīkla struktūru kontekstā

Tīkla struktūrām, tostarp krimināliem organizētiem veidojumiem, ir raksturīga pašorganizācija – tās var darboties autonomi, pildot agrāk noteiktos noziedzīgos uzdevumus. Tīkla struktūrās var būt iesaistīti posmi (izpildītāji, grupas), kuras var neapzināties savas darbības kriminālo raksturu (piemēram, kibernetizēto izdarīšanas gadījumos). Tīkla struktūras ir tendētas maksimāli palielināt savas darbības segmentus un jomas, tādējādi iegūstot maksimālus ienākumus un palielinot savas darbības efektivitāti.

Pēdējos gados aizvien plašākas tīkla struktūras veido un tajās aktīvi darbojas teroristiskās organizācijas. Tieši tāpēc, ka teroristiskās grupas vienlaikus dislocējas un darbojas vairākās valstīs, pastāvīgi pārvietojas, izmanto modernas un jaudīgas sakaru sistēmas, to veiktie teroristiskie uzbrukumi kļūst aizvien smagāki – ar lielāku upuru skaitu. Pētījuma rezultāti, kuri tika gūti 2014. gadā, veicot izpēti Austrālijas Pasaules ekonomikas institūtā, liecina, ka cilvēku skaits, kuri ir gājuši bojā teroristiskos aktos, no 3361 upura 2000. gadā pieaudzis līdz 17 958 upuriem 2013. gadā [11]. Bojā gājušo skaits 2013. gadā, salīdzinot ar 2012. gadu, palielinājies par 60 procentiem. Pētījuma rezultāti atklāj, ka lielākā daļa bojā gājušo ir no Sīrijas, kā arī no Irākas, Afganistānas, Pakistānas un Nigērijas. Jāuzsver, ka no Nigērijas ir aptuveni 80% terorisma upuru. Atbildību par teroristiskajiem aktiem uzņemas teroristu grupējumi “Islāma valsts” jeb *Daech*, *Taliban*, *Boko haram* un *Al Qida*. Pēc minētā institūta aprēķiniem, izskaitļojot globālo terorisma indeksu (*Global Terrorism Index*), 2014. gadā zaudējumi no teroristiskajiem aktiem sasniedza 52,9 miljardus ASV dolāru. Neapšaubāmi, rodas jautājums, kur teroristiskās organizācijas, tostarp *Daech*, gūst tik lielus ienākumus, lai izveidotu tīkla struktūras visā pasaulē. Minētā teroristiskā organizācija ir okupējusi Irākas teritoriju, kur ir naftas atradne, kā arī izmanto 60% Sīrijas teritorijas, kur atrodas naftas ieguves urbūmi [12]. Pēc speciālistu atzinumiem tas ienes 1,5–3,6 miljonus ASV dolāru dienā, bet gada laikā ienākumi pārsniedz 800 miljardus ASV dolāru. Ārvalstu investori no Katāras, Kuveitas, Saūda Arābijas ziedo *Daech* aptuveni 40 miljardus ASV dolāru. *Daech* ir noziedzīga organizācija pēc savas būtības, jo no iedzīvotājiem, kuri dzīvo organizācijas kontrolētajās teritorijās, ievāc aptuveni 10% no visiem darījumiem, uzņēmējdarbības un citām aktivitātēm. Aptuveni 20 miljardus ASV dolāru tā gūst, saņemot izpirkumus par nolaupītajiem cilvēkiem.

Teroristisko organizāciju darbība ir ļoti plaša, un tā pēctecīgi attīstās. 2004. gada 24. augustā tika uzspridzinātas divas Krievijas lidmašīnas. Teroristi pašnāvnieki uzspridzināja lidmašīnu TU-134A-3, kura lidoja no Maskavas uz Volgogradu, kā arī lidmašīnu TU-154B-2, kura devās no Maskavas uz Sočiem. Atbildību par lidmašīnu un cilvēku iznīcināšanu uzņemas Šamils Basajevs. Arī 2004. gadā tika uzspridzināta Francijas lidmašīna, kura lidoja no Šarmelšeikas. Atbildību par teroristisko aktu uzņemas Jemenas islāmistu grupa.

2015. gada 31. oktobrī tika uzspridzināta Krievijas pasažieru lidmašīna A321, kura lidoja no Šarmelšeikas uz Sanktpēterburgu. Bojā gāja 224 cilvēki. Minēto teroristisko aktu uzņemas teroristiskā organizācija *Daech*.

Neapšaubāmi, smagākais un arī viens no traģiskākajiem teroristiskajiem aktiem notika 2015. gada 20. novembrī Parīzē, kur dzīvību zaudēja 129 cilvēki, bet ievainoti tika vairāk nekā 300 parīziešu un pilsētas viesu. Par galveno aizdomās turamo personu tiek uzskatīts 27 gadus vecais marokāņu izcelsmes Beļģijas pilsonis Abdelhamids Abauds, kurš netraucēti pārvietojās no Sīrijas uz Briseli un Parīzi, izveidoja teroristisko grupējumu un finansiāli nodrošināja tā darbību. Lielākā daļa šīs teroristiskās organizācijas dalībnieku nav aizturēti, un viņu darbība var turpināties jebkurā Eiropas pilsētā.

Kriminālajām tīkla struktūrām, salīdzinot ar tradicionālajām noziedzīgajām grupām, ir virkne priekšrocību. Tīkla struktūras pārvar ģeogrāfiskās un juridiskās robežas. Tās izteikti elastīgi un racionāli reaģē uz iespējām un problēmām, ko rada globalizācija.

Spēja sadarboties ar citām struktūrām ārvalstīs ļauj darboties legālajos un nelegālajos tirgos, kur peļņa ir vislielākā un vienlaikus ir minimizēti kriminālās darbības riski. Arī dažnedažādi sociālie un komunikatīvie tīkli būtiski palielina materiālo un intelektuālo kapitālu, nodrošinot piekļuvi cilvēkiem ar īpašiem resursiem. Tikli dod iespējas nodrošināt būtisku pienākumu un darba dalīšanu starp tīkla dalībniekiem.

Tīkla struktūrās tiek fiksētas šādas tīkla dalībnieku lomas:

- organizatori (vadība), kas nodrošina struktūru pārvaldību un to darbības atbalstu;
- drošības speciālisti, kas veic visu tīklā iesaistīto grupu un to dalībnieku, it īpaši organizatoru, drošības nodrošināšanu un aizsardzību pret apdraudējumiem;
- komunikatori – indivīdi, kuri nodrošina, lai informatīvās plūsmas efektīvi tiek novadītas no vienas struktūras uz otru vai arī visam tīklam kopumā. Viņu pienākums ir nodot uzdevumus, informēt par situāciju un nodrošināt atgriezenisko saiti;
- vervētāji, kuru uzdevums ir paplašināt tīklu, pieņemot darbā jaunus dalībniekus, kā arī, vienojoties ar citiem tīkliem, veicināt pārbēdzēju iesaistīšanos tīkla aktivitātēs. Vervētāji izmanto šādas darbības metodes: uzpirkšanu, pieņemšanu piespiedu darbā, draudus, šantāžu, kā arī stimulēšanu.

Daži virzieni transnacionālo organizēto kriminālo grupējumu pret darbībai

Eksperti atzīst, ka ir nepieciešama specializētu informatīvi analītisku struktūru izveide un to darbības nodrošināšana, lai tās spētu identificēt organizēto kriminālo grupējumu darbību, atklātu, novērstu un pārtrauktu to noziedzīgās aktivitātes. Ir iespējams arī plašāk un mērķtiecīgāk izmantot starptautisko organizāciju datu bāzes (Interpola, Eiropola, *Eirojust* u. c.).

Būtiski ir apzināt ne tikai kaitējumu un zaudējumus, kuri rodas organizēto kriminālo grupējumu darbības rezultātā, bet arī transnacionālā līmenī, izpētot šo grupu starptautiskās darbības jomas, sadarbības partnerus, visus tīkla struktūrās iesaistītos

elementus. Nepieciešams intensīvāk izmantot moderno tehnoloģiju iespējas un resursus. Šo grupu darbības izpētē ir iespējams izmantot unificētus operatīvi taktiskos uzdevumus. Modernās programmas dod iespējas ne tikai sekmīgi noteikt tīkla struktūru dalībniekus, apzināt to veiktās aktivitātes, bet arī paredzēt atbilstīgu darbību veikšanu nākotnē.

Lai izziņātu transnacionālo organizēto kriminālo grupējumu darbības jomu, ir nepieciešama sadarbība ne tikai ar Eiropas Savienības valstīm, bet arī visplašākajā starptautiskajā līmenī.

Transnacionālās kriminālās struktūras izmanto tiesiskās regulācijas nepilnības, starptautiskās tiesiskās sadarbības sadrumstalotību un fragmentārismu, kā arī jaunas metodes un paņēmienus noziedzīgo aktivitāšu īstenošanā, tostarp tīklveida darbības modeļus. Transnacionālā organizētā noziedzība ir drauds globālajai drošībai, un tā var nodarīt ievērojamu sociālu un ekonomisku kaitējumu sabiedrībai. Lai nepieļautu organizēto kriminālo grupējumu ietekmes palielināšanos, ir jāizstrādā un jārealizē papildu pasākumi, kuri būtu balstīti uz globalizācijas priekšrocībām un ietvertu jaunas informatīvās un komunikatīvās tehnoloģijas.

Transnational Organised Criminal Groups in International Criminal Network Structure Context

Abstract

Transnational organised crime is a major threat to global security and can cause significant social and economic damage. Prevention efforts need to be increased in order to encompass this phenomenon. Transnational organised crime benefits from certain legal loopholes, and law enforcement agencies have a difficulty in reacting quickly to criminal businesses which use very sophisticated methods to conceal their activities and the proceeds of their crimes, and take advantage of globalisation and the use of information and communication technologies. Through pyramidal structures, transnational organised crime has evolved to networks of cells with continuously changing partners and even locations. As organised criminals take advantage of the advances in ICTs and become ever defter in their methods, and with law enforcement authorities increasingly in need of additional resources, administrative synergies emerge as a natural and cost-efficient extension of the powers that counter organised crime.

Keywords: globalisation, criminological research, transnational crime, international criminal networks, transnational organised group.

Literatūra

1. White Paper on Transnational Organised Crime. European Committee on Crime. Strasbourg, 6 October 2014. Iegūts no: [http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/pc-oc/PCOC_documents/Documents%202014/CDPC%20\(2014\)%2011%20Fin%20-%20e%20-%20White%20paper.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/pc-oc/PCOC_documents/Documents%202014/CDPC%20(2014)%2011%20Fin%20-%20e%20-%20White%20paper.pdf)
2. <http://www.walkfree.org/>
3. Holmes, K. *In the Future, Your Drug Dealer Will Be a Printer*. July 4, 2012. Iegūts no: <http://www.vice.com/read/in-the-future-your-drug-dealer-will-be-a-printer> [sk. 02.08.2015.].
4. Global Organized Crime Bigger Than Indonesia's GDP: Australia. Iegūts no: <http://jakartaglobe.beritasatu.com/international/global-organized-crime-bigger-than-indonesias-gdp-australia/>
5. EU Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA 2013). Iegūts no: <https://www.europol.europa.eu/content/europol-identifies-3600-organised-crime-groups-active-eu-europol-report-warns-new-breed-crim>
6. Современная мафия вкладывает деньги в легальные компании, расширяя спектр преступной деятельности. Iegūts no: <https://russian.rt.com/article/53915>
7. Par organizētās noziedzības novēršanas un apkarošanas plānu 2014.–2016. gadam. *Ministru kabineta noteikumi Nr. 214 no 2014. gada 5. jūnija*. Iegūts no: <http://likumi.lv/doc.php?id=266722>
8. В этом году в Латвии задержано 25 организованных преступных группировок. Iegūts no: <http://www.mixnews.lv/ru/incidents/news/2015-09-23/185210>
9. Lampe, K. von, Johansen, P. O. *Criminal Networks and Trust*. Iegūts no: <http://www.organized-crime.de/criminalnetworkstrust.htm>
10. Arquilla, J., Ronfeldt, D., Zanini, M. *Networks, Netwar and Information-Age Terrorism*. RAND Corporation, 1999. P. 50.
11. *Global Terrorism Index 2015*. The Institute for Economics and Peace. Iegūts no: <http://economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2015/11/Global-Terrorism-Index-2015.pdf>
12. Stilwell, B. *Sex, drugs, and Bitcoin: The 10 ways ISIS pays the bills*. Iegūts no: <http://www.weare-themighty.com/lists/10-ways-isis-pays-bills>